

Міністерство охорони здоров'я України
Тернопільський національний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ЗА ФАХОМ «ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА-
СІМЕЙНА МЕДИЦИНА»**

Навчально-науковий посібник

(за редакцією проф. Л.С. Бабінець)

Тернопіль - 2021

УДК 61:378(075.8)

А 43

Рецензенти:

Матюха Л.Ф. – доктор медичних наук, професор, завідувачка кафедри сімейної та амбулаторної медицини Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України

Гребеник М.В. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри терапії та сімейної медицини ФПДО Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України.

*Рекомендовано до видання вченою радою
Тернопільського національного медичного університету
імені І.Я. Горбачевського МОЗ України
(протокол №2 від 23 лютого 2021 року)*

А 43

Актуальні аспекти вищої медичної освіти за фахом «Загальна практика-сімейна медицина»: Навч.-наук. посіб. / за ред. проф. Л.С. Бабінець. — Тернопіль: Осадца Ю.В., 2021. – 652 с.

ISBN 978-617-7793-53-2

Навчально-науковий посібник містить наукові і клінічні напрацювання, актуальні для впровадження у педагогічний процес при вивченні дисципліни «Загальна практика-сімейна медицина», які було подано фахівцями галузі у рамках проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання вищої медичної освіти з формування практичних навичок і компетенцій лікаря загальної практики - сімейного лікаря»

Матеріал навчально-наукового посібника буде цікавим для викладачів, клініцистів, студентів, інтернів, а також науковців у галузі загальної практики-сімейної медицини та інших фахів, які об'єднані спільною метою – надання високопрофесійної, доступної та якісної медичної допомоги громадянам України.

УДК 61:378(075.8)

ISBN 978-617-7793-53-2

© ФОП Осадца Ю.В., 2021

ШАНОВНІ І ДОРОГІ КОЛЕГИ!

Ви тримаєте у руках плід колективної праці – навчально-науковий посібник **«Актуальні аспекти вищої медичної освіти за фахом «Загальна практика-сімейна медицина»**, створений викладачами і клініцистами України, які працюють у галузі вищої медичної освіти за фахом «загальна практика-сімейна медицина» (ЗП-СМ) або небайдужими до неї. Наукові і клінічні напрацювання, актуальні для впровадження у педагогічний процес при вивченні даної дисципліни, було подано фахівцями галузі у рамках проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю **«Актуальні питання вищої медичної освіти з формування практичних навичок і компетенцій лікаря загальної практики - сімейного лікаря»**, яку включено до реєстру заходів МОН України у 2021 році.

Метою створення даного посібника було об'єднання зусиль всіх викладачів медичних вузів України, які розуміють важливість і унікальність фаху ЗП-СМ і особи лікаря ЗП-СМ для становлення ефективної системи охорони здоров'я нашої держави, яка має виконувати запит суспільства – надання якісної, раціональної і максимально наближеної медичної допомоги кожному громадянину України.

Настав час, коли медична спільнота, принаймні її переважна більшість, зрозуміла унікальність фаху ЗП-СМ, який є мультидисциплінарним, пацієнт-орієнтованим і профілактично спрямованим. Амбулаторне ведення пацієнта, який довірив сімейному лікарю своє здоров'я і життя, заключивши з ним декларацію на медичне обслуговування, має суттєві відмінності від госпітального ведення. Сімейний лікар веде пацієнтів від народження до останнього подиху життя, опікується проблемами усієї сім'ї, вирішує не тільки загальнотерапевтичні, але й велику кількість вузькопрофільних (офтальмологічних, неврологічних, геронтологічних, отоларингологічних, ортопедичних, гінекологічних та ін.) проблем, займається профілактичною та протиепідемічною роботою. Крім того, лікар ЗП – менеджер в амбулаторії лікаря ЗП-сімейного лікаря, провадить організаційну, санітарно-просвітню діяльність, вирішує питання матеріально-технічного забезпечення свого закладу. Останніми роками створено нову систему фінансування первинної медичної

допомоги (ПМД), правові та юридичні засади, що дають можливість лікарю ПМД працювати як фізична особа-підприємець (ФОП), що відкрило перспективи виходу на рівень формування самостійної лікарської практики із залученням державного фінансування, а також додаткових джерел залучення коштів з метою більш якісного надання медичних послуг населенню. Це вимагає від медичних працівників ПМД активного формування лідерства у своїй професійній діяльності, а також безперервного професійного навчання і розвитку.

Усі ці виклики і реалії практики ПМД вимагають від педагогів-медиків, теоретиків і клініцистів, оптимізувати програму викладання своїх дисциплін для якомога більш швидкого і глибокого за контентом формування філософії лікаря загальної практики-сімейного лікаря, починаючи ще з першого курсу навчання у медичному вузі.

Крім того, це ставить також і нові вимоги розвитку науки у галузі ЗП-СМ для формування нових протоколів ведення пацієнтів на рівні ПМД на засадах доказовості, наукового обґрунтування нових раціональних, ефективних і водночас економічно доступних алгоритмів діагностики, лікування і профілактики найбільш поширених захворювань і вирішення найбільш актуальних проблем ПМД.

Сподіваємося, що матеріал навчально-наукового посібника буде цікавим для викладачів, клініцистів, студентів, інтернів, а також науковців у галузі ЗП-СМ та інших фахів, які об'єднані спільною метою – надання високопрофесійної, доступної та якісної медичної допомоги громадянам України.

ЗМІСТ

Бабінець Л.С.

10-літтю Асоціації сімейної медицини Тернопільщини і 22-літтю рідної кафедри присвячується 14

Бабінець Л.С.

Актуальні аспекти викладання тематики щодо міжнародної класифікації ПМД ІСРС-2 як важливого інструменту для оптимізації роботи сімейних лікарів..... 26

Матюха Л.Ф., Бабінець Л.С.

Основні етапи історії розвитку сімейної медицини в Україні та Української асоціації сімейної медицини 46

Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М.

Сучасні інноваційні технології в підготовці сімейного лікаря 64

Височина І.Л., Гайдук О.І., Башкірова Н.С.

Особливості викладання дисципліни «Загальна практика (сімейна медицина) на додипломному етапі на кафедрі сімейної медицини ФПО ДЗ «ДМА»..... 76

Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Ткаченко М.В., Шилкіна Л.М., Кир'ян О.А.

Симуляційні технології в навчанні сімейних лікарів..... 81

Висоцька О.І., Виноградова Г.М., Головчанський О.М., Мешкова О.М., Висоцький В.І., Бакуліна А.А., Бик В.І., Скворонська А.В.

Дистанційне навчання як ефективний формат безперервного професійного розвитку лікарів з питань невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі..... 86

Журавльова Л.В., Цівенко О.І., Лахно О.В.

Особливості дистанційного навчання при підготовці лікарів-інтернів..... 93

Корж О.М.

Оптимізація післядипломної медичної освіти сімейних лікарів в умовах дистанційного навчання..... 95

Катеренчук І.П.

Преваги та недоліки впровадження дистанційного навчання при вивченні внутрішньої медицини на додипломному етапі навчання 107

Журавльова Л.В., Сікало Ю.К., Олійник М.О., Федоров В.О.

Досвід організації курсів тематичного удосконалення лікарів у змішаному форматі з елементами дистанційного навчання на прикладі окремої кафедри..... 112

Волошин О.І., Глазук Т.О., Сенюк Б.П., Волошина Л.О.

Досвід впровадження матеріалів пандемії COVID-19-інфекції в навчальний процес лікарів-інтернів терапевтичного профілю..... 115

Шехунова І.О., Боев С.С., Доценко М.Я., Герасименко Л.В., Яценко О.В., Молодан О.В., Малиновська О.Я.

Досвід післядипломного навчання лікарів в умовах пандемії..... 118

Orarin A.A., Murghuzov M.A.

Features of the quality of life in patients with gastroesophageal reflux disease with concomitant sleep apnea syndrome and chronic obstructive pulmonary disease 124

Андріюк Л.В.

Клініко-патогенетична діагностика і реабілітація хворих з дегенеративно- дистрофічними ураженнями шийного відділу хребта 126

Банадига Н.В.

Запровадження стратегії раннього втручання у веденні рекурентного бронхообструктивного синдрому в умовах пандемії COVID-19 130

Михайловська Н.С., Стецюк І.О.

Комбінована фармакотерапія ішемічної хвороби серця, асоційованої з постменопаузальним остеопорозом: акцент на клінічну ефективність..... 133

Ільков О.В., Колесник П.О.

Доповідь «Менеджмент пацієнтів з COVID-19 на рівні ПМСД в Україні: аналіз результатів анкетування сімейних лікарів у порівнянні зі світовими стратегіями» 142

Волошина О.Б., Саморукова В.В.

Лекція для сімейних лікарів, та лікарів-інтернів. Тема:
«експертиза тимчасової непрацездатності в практиці сімейного
лікаря та в умовах пандемії COVID -19»..... 143

Боровик І.О.

Ефективна комунікація в медичній практиці..... 154

Боцюк Н.Є.

Імплементация уніфікованого клінічного протоколу первинної
медичної допомоги «інтегроване ведення хвороб дитячого
віку» в практику підготовки лікаря загальної практики-
сімейної медицини на додипломному рівні 189

Воронцов О.О.

Деякі сучасні особливості викладацької практики з питань
допологового спостереження та надання акушерської допомоги
сімейними лікарями 214

Корильчук Н.І.

Вибіркова дисципліна «Практична дієтологія. Типологічні
особливості харчової поведінки» - щось забуте старе, чи йдемо
в ногу з часом 219

Творко В.М.

Впровадження клінічних протоколів та настанов, елементів
доказовості у викладання основ сімейної медицини на
додипломному рівні – вимога часу 228

Рябоконт С.С.

Методологія викладання пульмонології на кафедрі первинної
медико-санітарної допомоги та загальної практики сімейної
медицини Тернопільського національного медичного
університету імені І. Я. Горбачевського..... 235

Кицай К.Ю.

Методи оцінки структурного стану підшлункової залози у
хворих на хронічний біліарний панкреатит у практиці
сімейного лікаря 245

Мігенько Б.О., Мігенько Л.М.	
Основні аспекти підготовки лікаря загальної практики та сімейної медицини до особливостей лікування хворих на хронічний панкреатит й постхолецистектомічний синдром в сучасних умовах на додипломному рівні викладання	258
Олещук О.М., Курило Х.І., Кліщ І.М., Вольська А.С.	
Оптимізація навчального процесу в Тернопільському національному медичному університеті в рамках дистанційного навчання	272
Бабінець Л.С.	
Викладання теми «Ведення бронхіальної астми у практиці сімейного лікаря» у рамках циклу «Загальна практика-сімейна медицина»: як відповісти на запитання пацієнта	282
Боцюк Н.Є.	
Особливості викладання загальної практики-сімейної медицини на додипломному рівні навчання в умовах пандемії COVID-19	291
Бабінець Л.С. Хомин Г.О.	
Поняття коморбідності при викладанні загальної практики-сімейної медицини (на прикладі поєданого перебігу хронічного панкреатиту із вірусним гепатитом С)	296
Миколенко А.З., Боднар Я.Я., Головата Т.К., Дацко Т.В.	
Роль студентської олімпіади з патоморфології в поглибленні знань на додипломному етапі підготовки лікарів	304
Бабінець Л.С.	
Актуальні питання викладання тематики щодо підбору медикаментозної терапії при артеріальній гіпертензії в амбулаторній практиці (у питаннях і відповідях)	309
Багній Н.І., Геряк С.М., Багній Л.В., Стельмах О.Є., Корда І.В., Петренко Н.В., Ониськів Б.О.	
Самостійна робота студентів в умовах дистанційного навчання як невід’ємний компонент безперервного професійного розвитку лікаря загальної практики	315

Бабінець Л.С.	
Актуальні мультидисциплінарні аспекти ведення артеріальної гіпертензії і прихильність пацієнта до антигіпертензивної терапії в сімейній медицині і викладацькій практиці	319
Банадига А.І.	
Сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань у викладацькій практиці в умовах дистанційного навчання.....	328
Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Ткаченко М.В., Волченко Г.В., Шилкіна Л.М.	
Сучасні тенденції в підготовці сімейного лікаря в умовах реформування медичної галузі	334
Римар С.М.	
Сучасна медична освіта в Україні в умовах дистанційного навчання	339
Краснодемська Г.С.	
Актуальні питання та стратегії ведення дистанційного навчання в медичному фаховому коледжі	342
Бабінець Л.С. Галабіцька І.М.	
Складне питання клінічної панкреатології для студентів 6 курсу на циклі «Загальна практика-сімейна медицина»: діагностика раку підшлункової залози (на клінічному прикладі).....	345
Бігуняк Т.В.	
Кейс-метод в умовах дистанційного навчання.....	354
Бабінець Л.С., Махніцька І.В.	
Відпрацювання навички застосування рН-метрії у персоніфікованому веденні пацієнта у загальнолікарській практиці (на клінічному прикладі).....	363
Бабінець Л.С., Онуфрик З.Я.	
Актуальні питання викладання хронічного панкреатиту на кафедрі первинної медичної допомоги: тютюнопаління, загальноклінічні і біохімічні аспекти.....	369
Мандзій З.П.	
Діагностика та лікування хвороби Гоше	377

<i>Бабінець Л.С., Сасик Г.М.</i>	
Антиоксидантний захист при коморбідності хронічного панкреатиту і цукрового діабету 2 типу в амбулаторній практиці.....	385
<i>Пасієшвілі Л.М., Железнякова Н.М., Пасієшвілі Т.М.</i>	
Складнощі у підготовці сімейних лікарів: паліативна допомога контингенту від А до Я.....	387
<i>Шайген О.Р., Бабінець Л.С.</i>	
Впровадження положень європейських протоколів у первинну лікарську і викладацьку практику щодо ведення пацієнтів з вірусними гепатитами	391
<i>Сабат З.І., Бабінець Л.С.</i>	
Можливості визначення вегетативного статусу у пацієнтів гастроентерологічного профілю в амбулаторній практиці і викладацькій практиці	404
<i>Журавльова Л.В., Власенко А.В.</i>	
Сучасні діагностичні критерії неалкогольної жирової хвороби печінки при цукровому діабеті 2 типу.....	412
<i>Земляк О.С., Бабінець Л.С.</i>	
Детоксикаційна складова у комплексній терапії загострення хронічного панкреатиту в амбулаторних умовах.....	413
<i>Салій З.В., Шкробот С.І., Салій М.І.</i>	
Імплементация нової системи класифікації епілепсії в освітній процес	419
<i>Бабінець Л.С., Боровик І.О.</i>	
Синдром емоційного вигорання у медичних працівників.	428
<i>Корильчук Н.І., Воронцов О.О., Ясній О.Р.</i>	
Проведення ОСКІ: погляд викладачів старших курсів.....	441
<i>Бількевич Н.А., Андрейчин С.М.</i>	
До питання студент-орієнтованого підходу в організації навчального процесу в медичному ЗВО: хто вони, наші студенти?.....	453
<i>Криськів О.І., Гребеник М.В.</i>	
Як стати хорошим лікарем	461

Самогальська О.Є.	
COVID-19 та ураження печінки	468
Банадига Н.В., Рогальський І.О.	
Комунікація лікаря і суспільства – важлива складова профілактики та лікування хвороби Лайма у дітей.....	470
Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Ткаченко М.В.	
Впровадження європейських стратегій навчання сімейних лікарів на кафедрі сімейної медицини і терапії	472
Гришук Л.А.	
Виявлення і ведення хворих на туберкульоз лікарями загальної практики-сімейної медицини у сучасних умовах.....	477
Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Іщейкіна Ю.О., Ткаченко М.В., Волченко Г.В., Лебідь В.Г.	
Роль викладача-клініциста у формуванні майбутнього сімейного лікаря	488
Бабінець Л.С., Махніцька І.В.	
Варіант ефективного лікування хронічного Н.рylogi-асоційованого гастриту на тлі хронічного панкреатиту із використанням вітамінного комплексу	492
Шевченко Н.О.	
Використання міжнародних опитувальників при оцінці вегетативної дисфункції та якості життя у пацієнтів із хронічним панкреатитом середнього віку.....	494
Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Шилкіна Л.М., Ткаченко М.В.	
Застосування інноваційних технологій на курсах підвищення кваліфікації лікарів	495
Журавльова Л.В., Федоров В.О., Сікало Ю.К., Олійник М.О.	
Особливості підходів до діагностики та лікування уражень опорно-рухового апарату у хворих на COVID-19 (клінічний випадок).....	502

<i>Бабінець Л.С., Галабіцька І.М.</i>	
Вплив комплексного лікування пацієнтів з первинним остеоартрозом у коморбідності зі зовнішньосекреторною недостатністю підшлункової залози на патогенетичні параметри та перебіг захворювання.....	504
<i>Катеренчук І.П., Рустамян С.Т.</i>	
Нирки здорові, хворі, штучні, трансплантовані – що потрібно знати сімейному лікарю?.....	524
<i>Мандзій З.П.</i>	
Корекція залізодефіцитних станів у клініці внутрішніх захворювань на етапі лікаря сімейної медицини - загальної практики	525
<i>Олійник Н.М., Ткачук Н.І.</i>	
Особливості фіброзувальних процесів при формуванні цирозів печінки різної етіології, сучасні принципи терапії	536
<i>Бабінець Л.С., Сасик Г.М.</i>	
Застосування амінокислотного гепатотропного засобу у комплексній терапії неалкогольного стеатогепатиту і хронічного панкреатит	556
<i>Романюк Л.Б.</i>	
Роль мікробіологічних знань у підготовці лікаря загальної практики-сімейної медицини на додипломному етапі	567
<i>Коцаба Ю.Я., Бабінець Л.С.</i>	
Корекція дисбіотичних змін у хворих на хронічний панкреатит на етапі амбулаторної допомоги	585
<i>Медвідь І.І., Герасимець І.І.</i>	
Корекція вегетативних порушень як засіб покращення ефективності лікування хворих на есенціальну гіпертензію і супутній хронічний панкреатит.....	593
<i>Андрейчин С.М., Кучер С.В., Ярема Н.З., Ганьбергер І.І., Мудра У.О.</i>	
Діагностика захворювань з позиції доказової медицини	595
<i>Рябокоть С.С., Рябокоть М.О., Романюк Н.Є., Романюк Л.М.</i>	
Роль первинної ланки в наданні соціальної послуги паліативної і хоспісної допомоги пацієнтам Тернопільщини.....	596

Маляр О.М.	
Особливості якості життя при коморбідному перебігу гастроезофагеальної рефлюксної хвороби та ожиріння у пацієнтів молодого віку	606
Гніздюх Р.В., Шманько В.В.	
Поліморфізм гена t786c ендотеліальної по-синтази та гена a1166c рецептора ангіотензину іі першого типу у хворих на артеріальну гіпертензію у мешканців Тернопільської області	607
Кулянда О.О., Габрусєв В.Ю., Грод І.М. Кулянда О.О., Габрусєв В.Ю., Грод І.М.,	
Використання інтерактивного модуля діяльності «Урок» у системі управління навчальним контентом «Moodle».....	610
Багній Л.В.	
Сучасні методи діагностики стеатогепатозу у вагітних із надмірною масою тіла на етапі диспансерного спостереження як предиктор попередження акушерських ускладнень	625
Михалків М.М., Івануса І.Б.	
Особливості викладання аналітичної хімії на фармацевтичному факультеті ТНМУ в умовах дистанційного навчання	627
Кравець Н.Я.	
Огляд рекомендацій по забору матеріалу для проведення швидкого тесту на виявлення антигену SARS-COV-2	632
Бількевич Н.А., Верещагіна Н.Я., Кавецька Н.А., Чернець Т.Ю., Лихацька В.О., Руда М.М.	
Досвід формування навичок з фізикального обстеження пацієнта в умовах дистанційного навчання студентів: нівелюючи обмеження, використовуємо переваги	649

**ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ ОПИТУВАЛЬНИКІВ ПРИ
ОЦІНЦІ ВЕГЕТАТИВНОЇ ДИСФУНКЦІЇ ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ
У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ХРОНІЧНИМ ПАНКРЕАТИТОМ
СЕРЕДНЬОГО ВІКУ**

Вступ. Фізіологічне функціонування органів шлунково-кишкового тракту (ШКТ) напряму залежить від психічного стану людини, тому тривала активація вегетативної нервової системи на тлі хронічного стресу призводить до порушення моторної та кислотоутворювальної функцій ШКТ, сприяє загостренню запальних процесів у кислотозалежних органах, в тому числі у підшлунковій залозі (ПЗ).

Мета дослідження. Дослідити параметри якості життя і ступінь вегетативних порушень у пацієнтів із хронічним панкреатитом (ХП) середнього віку в амбулаторній практиці.

Матеріали і методи дослідження. Обстежено 86 пацієнтів з ХП у віці 46-65 років, серед яких чоловіків було 51 (67%), жінок - 35 (33%). Середній вік в групі становив $(53,2 \pm 1,4)$ р. Всі пацієнти знаходились на диспансерному спостереженні на базі Одеського обласного клінічного медичного центру та поліклініки НКП «Тернопільської комунальна міська лікарня №2». Під час амбулаторного спостереження пацієнтам було виконано необхідні клініко-лабораторні та інструментальні обстеження, а також проведено тестування за міжнародним опитувальником гастроентерологічного хворого GSRS, який містить питання, згруповані у шкали з урахуванням основних гастроентерологічних синдромів: абдомінальний біль (АБ), рефлюкс (РС), діарейний (ДС), диспепсичний (ДПС), закрепи (СЗ). Показники шкал оцінювали в балах. Більш високі значення відображали більш значну симптоматику та відповідали значенням низької якості життя (НЯЖ). Для визначення ознак вегетативних порушень використовували опитувальник Вейна, згідно із яким пацієнти з ХП відповідали на 11 питань із наступною оцінкою у балах.

Результати й обговорення. За результатами відповідей опитувальника GSRS, було встановлено наступні значення у балах:

ДПС-3,1±0,2; АБ-2,8±0,4; РС-2,6±0,1; ДС-2,0±0,3; СЗ-1,7±0,1. За отриманими даними, у 89,5% хворих на ХП встановлено НЯЖ. За результатами опитувальника Вейна, в залежності від тривалості ХП визначено: найбільші вегетативні порушення у балах визначено при тривалості захворювання до 1 р. і від 6 до 10 рр.: 32,7±0,4 і 29,5±0,9 відповідно, у той час, як при тривалості від 1 до 5 і понад 10 рр. отримано відповідно значення 27,3±1,2 і 24,1±0,6.

Висновки. Було встановлено, що у пацієнтів із ХП середньої вікової групи захворювання перебігає на тлі різного ступеня вегетативних порушень, що сприяючи погіршенню клінічного перебігу основного захворювання та супутньої патології, значно знижує якість життя пацієнтів найбільш працездатного віку.

УДК 614.253.1.:377.4

*Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М.,
Шилкіна Л.М., Ткаченко М.В.*

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КУРСАХ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЛІКАРІВ

Вступ. Первинна медична допомога (ПМД) є одним із інструментів у вирішенні завдання досягнення населенням такого рівня здоров'я, який дозволить йому вести продуктивний в соціальному та економічному плані спосіб життя. Вона становить невід'ємну частину як національної системи охорони здоров'я, здійснюючи її головну функцію і будучи її центральним ланкою, так і загального соціально-економічного розвитку суспільства [1,2].

Пошук стандартів вищої медичної освіти є оптимальною стратегією досягнення концептуально нового рівня якості підготовки майбутніх фахівців, основою якої є підготовка медичних працівників відповідно до загальноприйнятих міжнародних норм викладання з урахуванням особливостей та інтересів національної системи охорони здоров'я [3,4,5].